

Доповідь на Форумі громадянського суспільства Україна- ЄС, квітень 2019, Львів

Забезпечення продовольчої безпеки в Україні

Сергій Щербина

Координатор робочої групи з питань адаптації світового досвіду в аграрній сфері Аналітичного центру Аграрного союзу України, кандидат сільськогосподарських наук

Вступ

Мета цієї доповіді присвячена розкриттю проблеми запровадження адресної продовольчої підтримки вразливих верств населення України як важливого альтернативному процесу забезпечення продовольчої безпеки громадян. Це особливо актуально з огляду на необхідність наближення соціальних стандартів в Україні до рівня ЄС, що обумовлено взятими зобов'язаннями в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Проблема якісного та кількісного недоїдання в Україні стосується 60% населення, віднесеного за класифікацією ООН до бідного, але досі відсутні ефективні процеси її вирішення. Україна загалом стабільно виробляє достатні обсяги продовольства для забезпечення внутрішніх потреб та зростання експорту і має багаторічні зобов'язання за пріоритетами подолання бідності та голоду, в рамках приєднання до міжнародних угод. Проте продовольча безпека громадян не забезпечена на достатньому рівні і не включена до пріоритетних питань урядової політики та міжнародної співпраці, а інструменти її вирішення практично не розкриті для українського суспільства.

У доповіді аналізується необхідність системного трансформування застарілих практик централізованого управління продовольчими резервами країни – у визнанні світом прозорі суспільні процеси адресної продовольчої підтримки. Для реалізації таких перетворень рекомендується сформулювати та впровадити комплекс правових, організаційних і економічних механізмів публічного управління, спрямованих на забезпечення ефективного розподілу продовольства серед вразливих верств населення.

Загальна характеристика проблеми продовольчого забезпечення населення України

Доступність продуктів харчування обмежується трьома основними чинниками: по-перше, низькою платоспроможністю значної частини населення України; по-друге, кризовими явищами внаслідок військової агресії у Південно-Східних територіях; по-третє, відсутністю ефективних механізмів планування та прозорого супроводу при наданні державної допомоги для найбільш вразливого населення та інших уразливих соціальних груп. При тому що в середньому домогосподарства України витрачають на продукти харчування більше 50% своїх доходів, найбільш вразливі з них використовують на продукти харчування до 80-90% своїх доходів. Ці факти свідчать про те, що середній рівень доходів в Україні перебуває на рівні бідних країн (що передбачено подолати лише на межі 2030-х років), і не дозволяє значній частині населення досягати мінімального забезпечення поживними речовинами та енергією у відповідності до науково обґрунтованих норм¹. У країнах ЄС питома частка витрат на харчування – в межах 20–25%, що з одного боку є проявом більш високого

¹ Статистичний збірник “Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України” за 2016 р. / Державна служба статистики України; під заг. кер. О. М. Прокопенка. – К., 2015. – 53 с.

економічного розвитку, а з іншого – результатом цільової, прозорої та ефективної соціально-продовольчої політики².

Визначення потреб *в адресному форматі*, тобто в розрізі окремих категорій громадян на основі їх персонального обліку, є основою забезпечення необхідних фінансових і продовольчих ресурсів як у регіональному так і в загальнонаціональному масштабі. Втілення прозорого формату адресної продовольчої допомоги найбільшій частині населенню в Україні потребує низки сфокусованих досліджень (ІКТ, соціологічних, фінансових, комунікативних тощо), а також програм за соціальною та регіональною специфікою, визначення пріоритетних напрямів та комплексних підходів до їх реалізації. Вдосконалення державної політики України у сфері продовольчого забезпечення вразливих та малозабезпечених верств населення має відбуватись на основі актуальних даних статистики, експертних обстежень і рекомендацій.

Управління продовольчою безпекою в Україні потребує конкретизації функціональних обов'язків центральних органів виконавчої влади, що наразі здебільшого віднесені до сфери впливу Міністерства соціальної політики та Міністерства охорони здоров'я, і меншою мірою – до сфери Мінагрополітики. Функції цих міністерств слід скоординувати на рівні країни в цілому та в регіональних аспектах зокрема, з урахуванням наявної різноманітності природно-кліматичних умов, соціально-економічного становища населення окремих територій. Особливого значення міжвідомче координування при наданні адресної продовольчої допомоги набуває внаслідок можливих змін клімату та міграції населення, загострення військово-політичної та демографічної ситуації.

Згідно з Угодою про асоціацію України з ЄС, використання національних бюджетних фондів України має узгоджуватись із фінансовими практиками планування та залучення фондів підтримки з боку ЄС, за результатами публічно представлених розрахунків та звітів, на прозорих засадах своєчасного обміну інформацією з реципієнтами (отримувачами бюджетних коштів), відповідно до принципу належного фінансового управління, за Регламентом (ЄС, Євратом) № 966/2012 Європейського Парламенту і Ради ("Фінансове положення")³. Ці положення також забезпечують вимоги, щоб підтримувані операції відповідали застосовному ЄС та суміжному національному законодавству, яке прямо чи опосередковано впроваджує цей Регламент, і визначають політику ефективності застосування фінансових ресурсів за конкретними цілями (Частина I). Спеціальне застосування фінансів ЄС (Частина II) розпочинається з теми *управління Аграрним Фондом* і дотичними фондами для розвитку рибництва, сільських територій тощо, що містить і завдання *збалансованого управління продовольчими потребами населення*.

Порівнюючи середньорічний рівень споживання основних продуктів харчування в Україні з країнами ЄС, слід зазначити, що жителі останніх споживають продукти харчування в обсягах, які є більш наближені до рекомендованих норм, ніж в Україні. Зокрема, середньостатистичний житель країн Європейського Союзу в порівнянні з середньостатистичним українцем споживає в 2,4 рази більше плодовоовочевих продуктів, в 1,9 рази більше м'яса та м'ясопродуктів, в 1,5 рази – риби та рибопродуктів, в 1,4 рази – молока та молочних продуктів. Проте значно менше вони споживають хлібних продуктів та картоплі. Характерно, що українськими нормами передбачені спеціальні рівні забезпечення поживними речовинами окремих груп населення (зокрема в шкільних та рекреаційних закладах), але стан обґрунтованості цих нормативів та рівень їх дотримання викликає занепокоєння.

За часи незалежності в Україні спостерігається негативна динаміка щодо якісного і кількісного продовольчого забезпечення, що стало причиною нераціональної структури споживання продуктів харчування. Як свідчать дослідження, навіть у роки з найвищим рівнем реалізації продуктів харчування за останні 15 років, раціональні норми споживання в Україні були досягнуті: по м'ясу та м'ясопродуктах лише на 61,0%; по молокопродуктах – на 69,8%; яйцях – на 93,8%; овочах і баштанних – на 85,2%; плодах, ягодах та винограду – на 50,7%; риби й рибних продуктах – на 87,5%, а рівень споживання, зафіксований у 1990 р. був досягнутий: по м'ясу і м'ясопродуктах - на 74,2%; молока й молокопродуктах – на 62,9%; хлібу та хлібобулочних виробів

² Accommodation and food service statistics – NACE, 2017- Rev. 2.// https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Accommodation_and_food_service_statistics_-_NACE_Rev._2.

³ Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32012R0966>.

– на 93,0%; плодах, ягодах і винограду – на 96,2% й по цукру – на 81,8%. Найбільш загрозлива ситуація в Україні спостерігається по м'ясу і м'ясопродуктах, молоку й молокопродуктах та плодах, ягодах і винограду, де споживання на 7-33% не досягає навіть мінімальних норм. Перевищення раціональних норм споживання має місце по хлібу та хлібопродуктах, картоплі, олії, цукру⁴.

Для подолання цих проблем Уряд України схвалив Стратегію подолання бідності⁵, відповідно до Цілей сталого розвитку на 2015 – 2030 роки (SDG), схвалених на Саміті ООН у вересні 2015 року⁶, й прийнятих у вигляді Національної доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна»⁷. В цих документах відзначається, що забезпечення права на захист від бідності та соціального відчуження є одним із головних напрямів Європейської соціальної хартії (переглянутої), що була ратифікована Верховною Радою України у 2006 році⁸. Підкреслюється, що належні соціальні програми можуть надавати численні рішення для отримання необхідного доходу та подолання бідності уразливими групами населення, зокрема щодо забезпечення рівних прав і можливостей для осіб з інвалідністю – особливо при розширенні ролі та можливостей цифрової економіки⁹.

Чинна політика у сфері продовольчої допомоги для малозабезпеченого населення України

На сьогоднішній день, державна політика щодо допомоги малозабезпеченим родинам призначається і виплачується у грошовій формі особам, які постійно проживають на території України та мають середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для родини.

Процеси управління державними фондами продовольчої допомоги, що мають аналізуватись згідно до Наказу Мінекономрозвитку України від 15.03.2013 № 253 Про затвердження Методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності¹⁰, не підкріплені прозорою звітністю. Результати аудиту ефективності використання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям¹¹, переконливо свідчать про недоліки нормативно-правового регулювання та організаційного забезпечення використання коштів державного бюджету на надання допомоги малозабезпеченим сім'ям. Порядок призначення допомоги та контроль за виплатою є недосконалим, що призводить до зниження ефективності використання бюджетних коштів. Відзначається, що офіційно затверджений прожитковий мінімум, який є основою для визначення права на призначення соціальної допомоги, а також мінімальної заробітної плати, пенсії та інших державних соціальних гарантій і стандартів, у грудні 2015 року був майже вдвічі менший за фактичний (1,3 тис. грн проти 2,5 тис. грн., визначених Мінсоцполітики). Це свідчить, що фактично малозабезпечених сімей в Україні більше, але значну частину з них права на отримання відповідної допомоги позбавлено. При цьому набір продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, вартість якого має відображати прожитковий мінімум, у порушення вимог Закону України Про прожитковий мінімум", не переглядався Кабінетом Міністрів України з 2000 року (мав бути переглянутий тричі). П. 2.4 рішення визначає потребу запровадження відкритих даних,

⁴ Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України-2020. – <http://minagro.gov.ua/node/7644>.

⁵ Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. № 161-р <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248898080>.

⁶ <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

⁷ Національну доповідь було підготовлено Міністерством економічного розвитку та торгівлі України за координації Наталі Горшкової. Доповідь було затверджено Міжвідомчою робочою групою високого рівня з питань організації процесу впровадження ЦСР в Україні під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України - Міністра економічного розвитку і торгівлі України Степана Кубіва та Координатора з гуманітарних питань, Координатора системи ООН в Україні, Постійного представника Програми Розвитку ООН в Україні Ніла Вокера // http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.

⁸ Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої). Закон України від 14.09.2006 № 137-V <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137-16>.

⁹ Про внесення зміни до офіційного перекладу Європейської соціальної хартії (переглянутої). Лист Мінсоцполітики від 31.03.2017 № 6887/0/2-17/17 <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6887739-17>; Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) {Конвенцію ратифіковано Законом № 1767-VI від 16.12.2009} http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_g71.

¹⁰ Редакція від 22.10.2015 // <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/v0253731-13>.

¹¹ http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/v05_5150-16.

констатує, що низка органів праці та соціального захисту населення всупереч чинному законодавству не має доступу до даних державних реєстрів фізичних осіб - платників податків, нерухомості, земельного кадастру та власників транспортних засобів, а існуючі порядки взаємодії з відповідними державними органами та норма п. 27 Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям щодо механізму такої взаємодії не передбачають механізму своєчасного виявлення відомостей, які унеможливають призначення або подовження виплати допомоги.

Серед механізмів що задіяні на сьогоднішній день слід відзначити державну соціальну допомогу, наслідки від застосування якої є результативними, але не достатньо ефективними, в національному та міжнародному форматі. Процес імплементації чинної політики потребує великих адміністративних зусиль, а проблема соціального захисту вирішується лише частково, а у зв'язку із застарілими соціальними стандартами врахування вартості продовольчого кошику відбувається на застарілій нормативно-правовій базі.

Перспективні інструменти вирішення проблем продовольчого забезпечення вразливих верств населення України.

1. Впровадження електронних карток продовольчої допомоги через торгові мережі;
2. Впровадження електронних карток продовольчої допомоги через фермерську асоціацію.

Перший інструмент передбачає в якості основної форми адресної продовольчої допомоги перерахування на картку коштів з бюджету, на які незаможний зможе купувати продукти. Використовуватися для нарахувань можуть соціальні карти, вже діючі в регіоні, або спеціальні банківські карти, що вводяться для реалізації програми адресної допомоги за участю одного з банків України. У разі нестабільної ситуації на ринку, гіперінфляції або дефіциту певних необхідних продуктів в країні передбачається механізм отримання продовольчої допомоги в натуральному вигляді, коли громадянин по картці зможе отримувати безпосередньо набір продуктів. Слід запропонувати нову методику визначення потреб. Було б справедливо надавати допомогу з позицій реального прожиткового мінімуму. Ми пропонуємо видавати продуктові картки тим сім'ям, в яких середньодушовий дохід на члена сім'ї менше реального прожиткового мінімуму.

Перерахована на соціальну або спеціальну банківську карту сума повинна підвищувати дохід до рівня реального прожиткового мінімуму. Фінансування продовольчої безготівкової адресної допомоги слід здійснювати як з місцевих, так і з державного бюджету, надавши програмі національний статус. Якщо наближати національну практику до досвіду ЄС та США, де подібні програми вже існують, то в цих країнах громадяни, які значаться в соціальних службах як малозабезпечені, отримують право на отримання спеціальної банківської карти. На неї держава регулярно перераховує субсидії, які можна витратити тільки на продукти харчування. При цьому в ЄС та США продуктові картки також видають в залежності від доходів громадян, а не їх приналежності до певної соціальної групи. Головна умова для отримання «електронної карти продовольчої допомоги»: кожен член сім'ї повинен бути зареєстрований за однією і тією ж адресою (в одній квартирі чи в одному будинку). Також знадобляться документи, що підтверджують складне матеріальне становище сім'ї. Якщо людина просто ухиляється від роботи, їй буде відмовлено у наданні продовольчої допомоги. При запровадженні даної альтернативи створюються операційні програми, які повинні ідентифікувати та підтверджувати форми проблем харчування та/або матеріальної бідності, які потребують вирішення, та/або підтримку соціальної інтеграції, а також повинні описувати особливості допомоги найбільш вразливим особам, які будуть надані через Державну службу соціального захисту. Вони повинні включати також елементи, необхідні для забезпечення ефективного та доцільного здійснення адресної продовольчої допомоги.

Органи влади мають прийняти належні заходи для забезпечення належного встановлення та функціонування їх систем управління та контролю, щоб забезпечити впевненість у законному та регулярному наданні адресної продовольчої допомоги. Тому слід зазначити зобов'язання служби соціального захисту стосовно систем управління та контролю їх операційних програм, а також щодо запобігання, виявлення та виправлення порушень законодавства України. Особи, які потребують на допомогу отримують електронну картку продовольчої допомоги (дебетову банківську карту національної платіжної системи), якою можна буде оплачувати покупки. Зарховані бали, не

витрачені протягом місяця, будуть згоряти. Зняти готівку з карти неможливо, але її можна поповнювати. Витратити кошти можна тільки на продукти харчування першої необхідності. Їх перелік має бути розроблений спільно з Міністерством охорони здоров'я. До рекомендованого асортименту включається борошно, крупи, макарони, картопля, свіжі овочі і фрукти, цукор, сіль, вода питна, яйця, масло рослинне, м'ясо, риба і молочні продукти. З метою забезпечення ефективного та результативного здійснення заходів адресної продовольчої допомоги, що фінансується з державного та місцевого бюджетів, держава має сприяти співпраці між обласними та місцевими органами влади та організаціями, що представляють громадянське суспільство. Принцип партнерства має застосовуватися, щоб максимально ефективно та адекватно реагувати на різні потреби та краще охопити найбільш вразливих осіб. Слід застосовувати закон про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних¹² (що має запроваджуватись з урахуванням європейських підходів, та визначених іншими торговими і чесними правилами), зокрема в форматі державно-приватного партнерства з дотриманням прав інтелектуальної власності¹³ при виробленні процедур, які відповідають вимогам Регламенту (ЄС) № 223/2014 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2014 року щодо Фонду європейської допомоги найбільш вразливим¹⁴.

До потенційних переваг відноситься впровадження міжнародних стандартів надання адресної продовольчої допомоги; контроль та забезпечення продовольчої безпеки вразливих верств населення; розгалужена торгова мережа; широкий асортимент продуктів харчування. *Потенційні недоліки* полягають в тому, що початковий етап реалізації потребує великих фінансових затрат; відсутність державного органу з досвідом впровадження електронних карток продовольчої допомоги через торгову мережу як на національному так і на регіональному рівні.

Другий інструмент передбачає впровадження електронних карток продовольчої допомоги через фермерську асоціацію. Слід зазначити, що даний інструмент адресної продовольчої допомоги націлений на допомогу місцевим товаровиробникам. Взяти участь у програмі зможуть всі фермерські господарства, які є членами асоціації фермерів, що пройшла сертифікацію для участі у програмі адресної продовольчої допомоги та якщо вони приймають до оплати банківські карти і налаштують обладнання для підрахунку балів.

Участь фермерів у реалізації продуктів харчування через програму адресної продовольчої допомоги вразливим верствам населення може відігравати важливу роль у підвищенні доступності високоякісної свіжої їжі. Фермери можуть реалізовувати свою продукцію для отримувачів допомоги як напряму так і через фермерські ринки. Перевага фермерських ринків у тому, що вони, як правило, пропонують більш високий відсоток свіжих фруктів і овочів у порівнянні з роздрібними магазинами. Крім того, як свідчить досвід ЄС, ринкова модель фермерської торгівлі є більш гнучкою ніж інші види роздрібною торгівлі, а фермерські ринки потребують меншого капіталу для введення в експлуатацію. Фермерські ринки також мають потенціал для зміцнення місцевої економіки різними шляхами. Наприклад, оскільки фермерський ринок є прямим каналом розподілу від фермера до споживача, даний вид збуту є бажаною торговельною точкою для фермерів і, таким чином, може зміцнити сільські громади, які оточують ринок. Для того, щоб фермерські ринки України були загальноприйнятною моделлю, яка характеризується доступом до здорового харчування, ці ринки мають забезпечити можливість приймати електронні картки адресної продовольчої допомоги. Фермерський ринок дійсно може покращити рівень харчування у сільських громадах з низьким рівнем доходу та ускладненим доступом до існуючої розгалуженої торгової мережі в районних та обласних центрах.

Фермери можуть розглянути питання співпраці з партнерами із ОГС для забезпечення транспортування адресної продовольчої допомоги для людей похилого віку або людей з

¹² Закон України Про захист персональних даних 316-VIII від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 26, ст.218 // <http://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>.

¹³ Директива № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про забезпечення прав на інтелектуальну власність від 29.04.2004 № 2004/48/ЄС // http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b39.

¹⁴ Regulation (EU) No 223/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 on the Fund for European Aid to the Most Deprived https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1524849276520&uri=CELEX:32014R0223#ntr7-L_2014072EN.01000101-E0007.

особливими потребами безпосередньо до місця їх проживання. Для цього органи соціальної допомоги можуть надавати таким категоріям отримувачів адресної допомоги можливість придбання продуктів харчування з використанням паперових ваучерів. Фермерські ринки повинні бути зручно розташовані в просторі, який добре використовується спільнотою, або знаходиться в центральній частині міста чи селища. Парки, рекреаційні та молодіжні центри є чудовими прикладами громадських просторів. Наприклад, ринок, розташований неподалік молодіжного центру чи дитячого саду, може стати зручним місцем для батьків, щоб їм придбати продукти харчування.

Потенційні переваги. Нарощування обсягів споживання свіжої та здорової їжі місцевого виробництва; зниження ризику вживання фальсифікованих продуктів харчування; додатковий механізм захисту сільгоспвиробників; прямий вплив на врегулювання проблеми виробництва та реалізації локальної продукції; залучення організацій громадянського суспільства, а саме: регіональних та національних асоціацій фермерів, благодійних та інших організацій, що опікуються соціальною сферою. *Потенційні недоліки.* Початковий етап реалізації потребує значних фінансових затрат; відсутність державного органу з досвідом впровадження електронних карток продовольчої допомоги через торгові мережі як на національному так і на регіональному рівні.

Висновки і рекомендації

Основний тягар у забезпеченні найбіднішого населення адресною допомогою у продуктах харчування має покладатись саме на компетентні органи державного управління та місцевого самоврядування, які несуть безпосередню відповідальність перед населенням як всієї країни так і окремих її регіонів за достатнє забезпечення безпечним продовольством належної якості за умови дотримання принципів прозорості та контролю за ефективним використанням бюджетних коштів.

Одним з інструментів стримування підвищення цін є впровадження контролю над цінами шляхом встановлення граничного рівня рентабельності для виробників і граничного розміру націнок для роздрібних торговців. Однак у процесі лібералізації економіки дані інструменти цінового регулювання були відмінені у зв'язку з тим, що таке державне втручання дороге коштує та з огляду на негативні економічні наслідки, які воно спричиняє. Також слід зазначити, що такі інструменти є неефективними у наданні допомоги малозабезпеченим верствам населення, тоді як адресні грошові трансферти відіграють важливу роль у наданні продовольчої допомоги бідним.

З метою забезпечення ефективного та результативного здійснення заходів адресної продовольчої допомоги, що фінансується з державного та місцевого бюджетів, держава повинна сприяти співпраці між обласними та місцевими органами влади та організаціями, що представляють громадянське суспільство. Відстеження та задоволення потреб у продовольстві повинно здійснюватися відносно кожної конкретної людини в фокусі визначених уразливих груп населення й за регіональною диференціацією.

Вирішення проблеми адресної допомоги малозабезпеченим верствам населення має здійснюватися за допомогою інструментів впровадження єдиної системи електронних карток продовольчої допомоги через торгові мережі та фермерські асоціації у різних співвідношеннях в залежності від регіональних особливостей. Для цього необхідно розробити низку програм та пілотних проектів, з урахуванням соціальних та регіональних особливостей.

В Україні слід впровадити єдину систему електронних карток для надання адресної продовольчої допомоги через торгові мережі або асоціації фермерів у різних співвідношеннях в залежності від регіональних особливостей. На початкових етапах реалізації варто обрати декілька пілотних регіонів для відпрацювання механізмів та інструментів ідентифікації домогосподарств, що потребують державної підтримки. Фінансуватись дана програма адресної допомоги має як з державного так і місцевих бюджетів. При цьому кошти на придбання продуктів харчування мають надходити із Державного бюджету, а фінансування процесу ідентифікації домогосподарств, що потребують адресної продовольчої допомоги та адміністрування процесу її надання має здійснюватися з використанням коштів місцевих бюджетів.

Demand and Potential to Supply Food for the Ukrainian Population through Cooperation with the EU/ Targeted food assistance as an alternative to current Ukraine's state policy

- i. **CHAPTER SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES** Package of regulatory acts of the EU according to AA (Section IV of Chapter IV) on the measures used for statements of nutrition value and benefit to human health of food products (Ukrainian version dated 24 February 2016, approved by the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 228 - <http://www.kmu.gov.ua/document/248928169/R0228.doc>, revision by the EU Subcommittee on Management of Sanitary and Phytosanitary Measures (hereinafter referred to as the Subcommittee on the Management of SPM) as defined by article 74 of the Agreement: Proposal for a COUNCIL DECISION on the position to be taken on behalf of the Union within the Sanitary and Phytosanitary Sub-Committee established by the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other COM/2017/0265 final - 2017/0105 (NLE) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:0265:FIN>; Council Decision (EU) 2017/1391 of 17 July 2017 on the position to be adopted, on behalf of the European Union, within the Sanitary and Phytosanitary Management Sub-Committee established by the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part, as regards the modification of Annex V to that Agreement <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017D1391>. ANNEX V LIST OF UNION LEGISLATION TO BE APPROXIMATED BY UKRAINE Chapter I — General legislation (public health) Deadline for approximation 2016 Chapter I — General legislation (public health)
- ii. According to **the UN Sustainable Development Goal 2 regarding the food security and achieving the “zero” hunger / [Sustainable Development Goals](#)** Collaboration within the framework of common programmes of the UN and the EU [2030 Agenda for Sustainable Development](#): The Commission and the UN agencies team up to fight lack of food security (IP-11-782_EN), Examples of EU actions to address food insecurity and EU cooperation with FAO, IFAD and WFP (MEMO-11-453_EN). EU € 1 billion Food Facility: already 222 projects and 50 million beneficiaries in poor countries in the fight against hunger (IP-10-734_EN).
- iii. **In the context of adaptation to climate change and in conjunction with the regional programmes of cyclic economy** EU4Environment for the countries of Eastern Partnership (Eastern Neighbourhood: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Republic of Moldova and Ukraine), which must be implemented in the 2019-2020 for the amount of 20 million Euro <https://www.euneighbours.eu/ru/east/stay-informed/news/es-i-ego-vostochnye-partnery-ukreplyayut-sotrudnichestvo-v-oblasti>
- iv. **Programmes that are taken into account and require identification of tools to achieve a complex of food security tasks:** [Eastern Partnership, Presidency Conclusions of the Second Eastern Partnership Ministerial Meeting on Environment and Climate Action, Declaration on cooperation on environment and climate change in the Eastern partnership – 2016, Joint Staff Working Document: Eastern Partnership - 20 Deliverables for 2020 Focusing on key priorities and tangible results, Projects on environment and climate, The EU 2030 climate and energy framework, The Budget for the EU: Sustainability, environment protection and fight against climate change, 2018 Circular Economy Package.](#)
- v. **Current programmes for international cooperation and development | International Cooperation and Development - European Union and UN Food and Agriculture Organisation scale up efforts to boost resilience to food crises, the main directions:**

- a. **Food and nutrition security 25/09/2018 EU contributes €70 million to strengthen global partnership against hunger** https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/food-and-agriculture/food-and-nutrition-security_en. These programmes are focused primarily on African countries, but taking into account, on the one hand, the low governance level of food security in Ukraine, where it is necessary to develop a number of modern tools, and, on the other hand, the possibilities of participation of Ukrainian farmers in the programmes of food aid to the starving nations, which also needs to develop a programme of introduction of small and medium-sized farmers to these programmes, overcoming corruption in the distribution of national and international support funds, as well as in the formation of a transparent land market.
 - b. Information documents relating to the supporting programmes https://ec.europa.eu/europeaid/news-and-events/european-union-and-un-food-and-agriculture-organisation-scale-efforts-boost_en: [FAO and the EU](#), [UN resolution 2417](#), [Global Report on Food Crises 2018](#), [FAO's work to build resilience](#), [FAO's emergency work – responding to crises](#)
 - c. **Countries reaffirm political will to globally eradicate Peste des petits ruminants 07/09/2018** Over 45 countries today renewed their commitment to globally eradicate by 2030, *Peste des petits ruminants (PPR)*, a highly contagious and devastating disease responsible for the death of millions of sheep and goats each year. At the same time, countries urged resource partners and the development community to contribute in bridging the [PPR Global Eradication Programme](#) \$340 million funding gap https://ec.europa.eu/europeaid/news-and-events/countries-reaffirm-political-will-globally-eradicate-peste-des-petits-ruminants_en
- vi. **Joint programmes of the World Bank and OECD countries (with the EU participation) to help developing countries in overcoming poverty and hunger** (In fiscal year 2018, we delivered more than \$23 billion in long-term financing for developing countries, leveraging the power of the private sector to end extreme poverty and boost shared prosperity. For more information, visit www.ifc.org).

Joint programmes of FAO and the EU to support the food cluster for forced migrants from the areas of armed conflicts (Universal Declaration on the Eradication of Hunger and Malnutrition. Adopted on 16 November 1974 by the World Food Conference convened under General Assembly resolution 3180 (XXVIII) of 17 December 1973; and endorsed by General Assembly resolution 3348 (XXIX) of 17 December 1974 // <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/eradicationofhungerandmalnutrition.aspx>), **as well as under the conditions of the threat of natural disasters, from the funds of the World Food Programme** (<http://www.fao.org/emergencies/emergency-types/conflicts/en/>) for complex emergencies, mainly humanitarian crisis, which is often the result of the combination of political instability, conflict and violence, social inequality and overwhelming poverty (Complex emergencies// <http://www.fao.org/emergencies/emergency-types/complex-emergencies/en/>). Global Food Security & Livelihoods Cluster formed in 2011 through the joint efforts of the WFP, FAO, the EU, the USA, Canada, Australia etc., that in Ukraine (OCHA Ukraine <https://www.unocha.org/ukraine/about-ocha-ukraine>) received the name “Food Security and Livelihoods” - FSL, and is carried out in the partnership with other clusters such as “Protection, Health and Nutrition”, “Education, Water, Sanitation and Hygiene” – WASH) but does not bear the available information concerning the cooperation with the Ukrainian Government and community programmes. Interacts with the Global Information and Early Warning System on Food and Agriculture (GIEWS <http://www.fao.org/e-agriculture/news/giews-global-information-and-early-warning-system>) The Committee on world food security (CFS <http://www.fao.org/cfs/en/>), and a group of high-level experts on food security and nutrition (HLPE <http://www.fao.org/cfs/cfs-hlpe/en/>)